

Äldreomsorgen och hälsovården i skärgården

Skärgårdsnämnden 09.09.2025 § 39
746/00.04.00/2025

Beredare

Näringslivsdirektör Niina Hemming, tfn 040 184 3879
fornamn.efternamn@pargas.fi

Resultatområdesdirektören för tjänster för äldre inom Egentliga Finlands välfärdsområde, Eeva-Sirkku Pöyhönen, har föreslagit att serviceboendet Aftonro med heldygnsomsorg i Iniö ska läggas ned senast 31.12.2025, eftersom det inte är möjligt att trygga verksamheten på boendet på grundval av allvarliga och långvariga utmaningar med tillgången på personal.

Äldreomsorgslagen och tillsynslagen förutsätter tillräcklig utbildad personal och högkvalitativa tjänster i alla arbetsskift. Vid Aftonro har dimensioneringen formellt överskridit minimigränsen, men problemet är det stora antalet utbildade och kortvariga vikarier samt bristen på fast anställda.

Av de nio anställda som behövs är endast fem fast anställda. Bristen på personal som kan rekryteras och vikarier beror bland annat på kraven på tvåspråkighet, trafikförbindelser och den allmänna bristen på utbildad arbetskraft. Det skulle vara nödvändigt att anlita hyrd arbetskraft, men det står i strid med sparprogrammet för Varha.

Det finns plats för åtta klienter med heldygnsomsorg, fem klienter inom gemenskapsboende och en klient med hemvård vid Aftonro. Stängdes boendet skulle de boende genomgå en bedömning av servicebehovet och erbjudas en plats på andra boenden eller inom köpta tjänster. Klienter inom gemenskapsboende kan om de så önskar stanna i radhuslägenheterna och då ordnas deras tjänster i form av hemvård. Klienternas språkliga rättigheter och önskemål skulle beaktas.

De fast anställda skulle erbjudas annat arbete inom tjänster för äldre inom Varha (hemvård eller boendeservice).

Nedläggningen skulle ge en besparing på uppskattningsvis cirka 145 000 euro i vårddagskostnader och cirka 148 000 euro i fastighetskostnader per år.

Svensk- och finskspråkiga klienter kan erbjudas tjänster på Varhas andra egna eller privata boenden (Pargas, Kimitoön, Åbo).

Beslut om nedläggning av boendet kan fattas av nämnden för tjänster för äldre, och förslaget bygger på de principer för servicenätverk som välfärdsområdesfullmäktige fastställt. Enligt dessa kan långvariga personalproblem leda till att ett verksamhetsställe stängs.

Nämnden för tjänster för äldre godkände inte beslutsförslaget vid sitt möte 27.8.2025. Varha strävar efter att hitta nya sätt att lösa rekryteringsproblemen.

Statens och välfärdsområdenas sparmål samt utmaningarna med tillgången på personal kan leda till att tjänster minskas eller läggs ned. Hotet om att serviceboendet Aftonro i Iniö läggs ned är ett bra exempel på detta.

Enligt skärgårdslagen (494/1981) ska myndigheterna främja möjligheterna för befolkningen i skärgårdsområdena att få offentliga tjänster samt trygga förutsättningarna för skärgårdens utveckling. Dessutom får Egentliga Finlands välfärdsområde statlig finansiering i form av ett så kallat skärgårdstillägg, vilket förpliktar välfärdsområdet att ordna tjänster i skärgårdsområdena. Det är därmed motiverat att förutsätta att särdragen i skärgårdsförhållandena beaktas vid planeringen och genomförandet av servicenätverket.

Befolkningen i skärgården är redan som det är nu i en utsatt ställning på grund av tjänsternas tillgänglighet och trafikförbindelserna. När den grundläggande servicen minskas drabbar konsekvenserna särskilt de äldre och deras anhöriga samt hela skärgårdssamhällets livskraft och bobarhet. En nedskärning av servicen kan påskynda minskningen av befolkningen och göra skärgården mindre attraktiv som boende- och arbetsmiljö.

Kompletterande material Stadsstyrelsens utlåtande om avslutandet av verksamheten i Aftonro, Iniö 18.8.2025

Föredragande Näringslivsdirektör Niina Hemming, tfn 040 184 3879
fornamn.efternamn@pargas.fi

Beslutsförslag Skärgårdsnämnden anser att det är nödvändigt att aktivt utöva inflytande för att välfärdsområdet och staten ska beakta särdragen i skärgårdsförhållandena vid planeringen av servicenätverket och att välfärdsområdet ska ha tillgång till all behövlig information om skärgårdens särförhållanden och lagstiftning i sitt beslutsfattande. En livskraftig skärgård behöver tillgängliga och tillräckliga social- och hälsovårdstjänster för att det även i framtiden ska vara möjligt och attraktivt att bo i skärgården.

Enligt § 33 i Pargas förvaltningsstadga ska skärgårdsnämnden samarbeta med regionala aktörer. Det föreslås inrättas en arbetsgrupp bestående av representanter för Egentliga Finlands välfärdsområde, Pargas stad och Skärgårdsdelegationen (SANK) och en jurist som är förtrogen med skärgårdslagen och social- och hälsovårdslagstiftningen.

Dessutom föreslås det att skärgårdsnämnden i enlighet med § 33 i Pargas förvaltningsstadga lämnar ett skriftligt ställningstagande till nämnden för tjänster för äldre inom Egentliga Finlands välfärdsområde om deras planer på att minska servicenätverket för äldre.

Beslut Förslaget godkändes.

Delgivning Stadsstyrelsen
